

est, ex his assertionibus quæ in eo notantur, plures non spectare ad præsentem materiam, nam multa in eis attinguntur de peccatis, alia de sacramentis, de sacrificio Missæ, de charitate, de pœnitentia, satisfactione, et remissione peccatorum, de legibus, seu præceptis, quæ in suis materiis ex professo tractanda sunt. Aliæ item, quæ ad præsentem spectant, multiplices sunt, multæ enim attingunt materiam de merito, aliæ materiam de justificatione, aliæ denique ad vires liberi arbitrii et gratiæ, vel naturæ in diversis ejus statibus: et hæc sine dubio sunt aliarum radix et origo; hujusce materiæ vera fundamenta convellunt; propter quod necessarium fuit in superioribus aliquas ex eis attingere, et in sequenti libro et in reliquis omnes fere in disputationem venient. Quamobrem in hujusmodi propositionibus, notare oportet quasdam esse quæ contra gratiam nimium favent naturæ innocenti, et nondum per peccatum maculatæ; aliæ sunt quæ nimium exaggerant corruptionem in humana natura per ejusdem naturæ peccatum factam, et inde libertatem arbitrii in statu naturæ lapsæ nimium deprimunt, et gratiæ necessitatem ultra veritatem exaggerant.

5. *Quid de propositionibus, quæ contra gratiam nimium facebat naturæ, loqueretur Baius.* — Prioris ordinis sunt septem primæ propositiones, in quibus plane supponitur vitam æternam esse angelo et homini connaturalem, et debitam ex vi solius naturæ, et operum ab illa suis viribus operante procedentium, si peccatum non intercedat, et naturam ipsam tanto bono et meritis ejus indignam reddat. Et in hoc sensu Baius dicebat bonum opus, utique procedens a natura innocente, natura sua esse meritorium vitæ æternæ, æque ac malum opus natura sua est meritorium mortis æternæ. Atque hinc inferebat in Angelis sanctis gloriam esse mercedem, non gratiam, quia neque in se est gratia, cum detur ex meritis, nec procedit ex gratia, quia pro bonis operibus naturæ secundum se spectatis, et sine alio respectu, merces illa promissa est. Unde etiam dicebat promissionem illam non gratiam, sed justitiam naturalem continere, ac proinde merita illa non recte vocari gratiam, sed tantum merita. Quæ omnia eodem modo de primo homine, si in statu integræ naturæ perseveraret, asserebat; et consequenter addebat promissionem vitæ, in qua mori non posset, factam primo homini sub conditione perseverantiæ in Dei obedientia, fuisse ex lege naturæ, non gratiæ. Et huc spectat quod dicit

in 22, exaltationem ad consortium divinæ naturæ fuisse debitam integritati primæ conditionis, ac proinde naturalem dicendam esse, non supernaturalem.

6. *Falsa propositione aliam falsam moderari conatur.* — Et quamvis in 9 propositione hanc doctrinam videatur auctor moderari dicens *dona collata angelo et homini, forsitan non improbanda ratione dici gratiam*, per hoc tamen non recedit a priori erronea doctrina; imo aliam introducit satis falsam et periculosam. Primum patet ex illis verbis: *Non improbanda ratione*, etc., quibus alludit ad modum loquendi Patrum Africanorum, in epist. 95 Augustini dicentium, dona creationis non improbanda ratione gratiam posse appellari: et sic etiam dixit Baius in sua propositione septima, merita primi hominis, in natura integra, fuisse primæ creationis munera, juxta usum vero Scripturæ non recte vocari gratiam. Cum ergo postea dicit, in 9 propositione, dona illius status *non improbanda ratione vocari gratiam*, intelligit aperte de illa ratione qua dona creationis gratia vocantur. Ergo per hoc non receditur ab illo errore quo, secluso peccato, nulla vera gratia in natura innocente recognoscitur. Secundum patet, quia in illa 9 propositione dicitur, in sacra Scriptura non vocari gratiam, nisi ea munera quæ per Jesum male merentibus et indignis conferuntur. Quod falsum omnino est, et multorum errorum fundamentum. Nam Scriptura vocat gratiam omne donum naturæ non debitum, et gratis, seu sine merito, vel non ex operibus datum. Alioqui et beati Angeli non ex Deo, sed a se haberent quod essent sancti, et in illis locum non haberet quod Paulus ait: *Quis enim te discernit? quid habes, quod non accepisti?* atque ita possent non in Domino, sed in se gloriari, quasi non acceperint, quod omnino falsum est, ut egregie docet Augustinus, lib. 12 de Civit., cap. 9, eademque absurda cum proportionem in primo homine, si perseverare voluisset, sequuntur. Ex illo etiam fundamento evertitur totus ordo supernaturalium donorum gratiæ, quia ratio gratiæ nec requirit talia dona, nec per se illis convenit, sed solum ob indignitatem contrariam (ut sic dicam), id est, ex culpa contractam, et in suscipiente tale beneficium inventam. Atque hinc ortæ sunt assertiones 22 et 24, in quibus dicitur dona integritatis naturæ non fuisse supernaturalia, sed naturæ debita, et 25, in qua tanquam absurda rejicitur sententia catholica, docens primum hominem fuisse exaltatum donis super-

tit in 27, et per plura capita sui libri, ut in ea dicitur: ac denique 78 et 79, in quibus dicit, non potuisse hominem creari sine justitia naturali, ac subinde immortalitatem illius status non fuisse gratuitum beneficium, sed naturalem conditionem. De quibus magna ex parte in tertio prolegomeno dictum est, et de cæteris in discursu operis suis in locis dicemus.

7. *Propositiones exaggerantes corruptionem in humana natura factam.* — *Mendum 26 assertionis ratione tollitur.* — In posteriori ordine ponimus omnes illas propositiones, in quibus affirmat, vel non posse fieri obedientiam legis sine charitate, vel non posse aliquod bonum opus fieri in statu infidelitatis, aut peccati, aut sine auxilio gratiæ, aut liberum arbitrium hominis lapsi non nisi ad peccandum valere, cujusmodi sunt propositiones 17, 26, 28 et sequentes, fere usque ad 40; et 65, cum aliquibus sequentibus. Oportet autem circa 26 notare aliquod mendum irrepsisse videri in verbis ejus, sic enim habet: *Et ad pelagianismum rejicienda est illa sententia: Omnia opera infidelium sunt peccata, et philosophorum virtutes sunt vitia.* Non est enim verisimile ita fuisse a Baio scriptum aut probatum. Primo, quia illæ duæ sententiæ non sunt pelagianæ, nec commendant liberum arbitrium, sed potius deprimunt, nec repugnant gratiæ, sed ejus necessitatem exaggerant. Quapropter sunt potius pelagiano errori extreme contrariæ, et ideo summa contentione impugnabantur a Pelagianis, contententibus infideles per liberum arbitrium perficere multa bona opera sine ullo peccato, et acquirere veras virtutes, ut constat de Juliano apud Augustinum, lib. 4 contra ipsum, c. 3, et sæpe alias. Neque verisimile est, aut hoc ignorasse Baium, aut contra Augustinum sine fundamento pronuntiare voluisse. Secundo, quia Baius non intendit damnare, sed potius probare illas sententias, ut ex 17, 23, 28, 29, et aliis multis similibus patet; ergo non potuit asserere, esse ad pelagianismum rejiciendas, alias saltem hoc titulo illas damnaret. Et ita potius ipsum Baium damnari a Pontifice, quod diceret opera infidelium esse peccata, dixit Vasquez 1. 2, disp. 191, cap. 2. Unde suspiror in illa propositione hypothetica deesse negationem aliquam, seu verbum negandi, sententiamque Baii fuisse, quam de Sectariis hujus temporis refert Bellarminus lib. 5 de Gratia et liber. Arbitr., capit. 9, pelagianum esse, negare omnium infidelium opera esse peccata. Et ita consonat huic propositioni quod idem

Baius ait in 23: *Cum Pelagio sentire qui textum Apostoli Rom. 2: Gentes quæ legem non habent, naturaliter ea quæ legis sunt, faciunt, intelligunt de gentibus fidei gratiam non habentibus.* Quasi dicat Pelagianum esse affirmare, infidelem naturaliter facere ea quæ sunt legis naturæ, quia hæc non fiunt nisi per bona opera, ut ipse sentit in propositione 54 et aliis. Ergo in propositione 23 sensit ad pelagianismum pertinere negare omnia infidelium opera esse peccata. Ergo non potuit dicere ad pelagianismum pertinere, id affirmare. Denique, hac ratione illa propositio inter damnatas ponitur, ut suo loco in sequentibus dicemus.

8. *Dubium circa pontificiam censuram.* — Præterea circa censuram pontificiam, advertendum est, valde generalem esse, ideoque ambiguum esse quomodo ad singulas assertiones sit applicanda. Sex enim membra censura continet, nam dictas assertiones dicit esse hæreticas, erroneas, suspectas, temerarias, scandalosas, et in piis aures offensiones immitentes; additurque *respective*, quia non omnes partes censuræ in singulas assertiones cadunt, sed cum proportionem, et proportionata distributionem. Quomodo ergo constabit quali censura unaquæque assertio digna sit? Nam si uniuscujusque arbitrio hoc committitur, videtur multum minui hujus decreti et censuræ auctoritas. Nihilominus dicendum est Apostolicam Sedem non tam fuisse sollicitam de illa particulari applicatione censuræ quoad speciem, vel gradum ejus, quam de exterminanda et abolenda tota illa doctrina, sicut statim fecit, illam damnando, et in posterum interdicens. Ad hunc autem finem sufficiens fuit illa generalis censura, licet plura membra contineat, quia quælibet nota illarum sufficit ut doctrina ipsa circumscribatur, etiamsi propria nota et censura uniuscujusque propositionis per regulas Theologiæ ad singulas applicanda doctoribus Theologiæ permittatur. Neque est novus hic modus damnandi pravam aliquam doctrinam, quæ plures partes continet. Nam simili modo damnavit Leo X articulos Lutheri in sua Bulla, et Conc. Constant. articulos Joannis Wiclef, et Joannis Hus, sess. 8 et 15.

9. *Alterum dubium perspicue proponitur.* — Sed inquirat aliquis utrum omnes propositiones quæ in hac Bulla notantur, censeri debeant notatæ aliqua parte hujus censuræ, saltem mitiori, seu minima, vel liceat aliquas ex illis excipere, et tanquam probabiles, vel etiam probabiliores defendere? Ratio dubitandi est, quia nonnullæ ex illis propositionibus sunt

multorum Theologorum gravium et antiquorum; non est autem verisimile Pontifices, graves et receptas opiniones Theologorum tam severa involvere censura; et ideo nonnullæ ex illis propositionibus etiam nunc defenduntur a modernis gravibus Theologis. Exempla sunt primo, in propositione 23, quæ habet, cum Pelagio sentire, qui locum Pauli ad Romanos 2 intelligunt de gentibus nondum ad fidem conversis. Quod si hæc propositio damnatur a Pontifice, consequenter approbatur illa expositio, et reprobatu contraria, quæ est Augustini in multis locis. Secundo, in 28 dicitur: *Liberum arbitrium sine gratia Dei non nisi ad peccandum valet*. Hæc autem non videtur potuisse in illa damnatione includi, cum similis habeatur in canone 22 Concilii Arausicani, qui videtur desumptus ex Augustino, tract. 5 in Joannem, in principio, et ex Prolegom. librorum de Doctrina Christiana; et similem habet Prosper in lib. Sentent., in 121 et 323. Tertium exemplum est de hac sententia: *Liberum arbitrium non valet ad aliquod peccatum vitandum*, quæ habetur propositio vigesima-nona. Quartum est de illa: Homo potest resistere alicui tentationi sine gratiæ divinæ adjutorio, quæ habetur in 30. Quintum sit de illa: Nullum bonum morale, seu naturale, potest fieri per vires naturæ sine gratia, quæ habetur ex propositione 30, 35, 36, 37 et 61, nam hæc omnes propositiones probabiliter defenduntur a gravibus Theologis, et non est verisimile fuisse sub censura comprehensas. Sextum exemplum esse potest de illa opinione, quod Beata Virgo contraxerit peccatum originale ex Adamo, quam habet hic auctor propositione 69, et est ab Ecclesia permissa, ejusque censura prohibita.

10. *Dubii secundi resolutio.* — *Damnationis sensus.* — Nihilominus contrarium suadent et verba Pontificis et gravis ratio. Nam imprimis Pontifex, his verbis absolutis et illimitatis, profert censuram: *Quas quidem sententias, etc.*, quæ verba ita indistincte prolata omnes assertiones comprehendunt sine ulla exceptione. Alias magnam occasionem errandi nobis præberent. Accedit quod Pontifex ipse excludit exceptionem, et responsum ad contraria exempla indicat, dum ait: *Quamquam nonnullæ aliquo pacto sustineri possint, in rigore tamen, et proprio verborum sensu ab auctoribus intento, tales, vel tales, etc.* Ergo nullam illarum prout ibi continetur, et in proprio, et rigoroso sensu permittit excipere. Unde subjungit distributionem: *Quæcumque super his*

verbo aut scripto emissa damnamus. Ratio etiam hoc suadet, quia injustum fuisset in tanta multitudine sententiarum, aliquam veram, vel probabilem, aut nulla censura dignam involvere: sicut enim bonum ex integra causa, malum ex quocumque defectu, ita injusta esset et falsa damnatio, si vel in una propositione ex damnatis locum habere non posset, quia quoad illam universalis damnatio falsa esset et iniqua. Præsertim quia propositiones illæ ex libris integris auctoris excerptæ sunt; cur ergo aliqua illarum excerpta fuisset, et aliis annumerata, nisi censura digna fuisset? Denique alias inefficax, et fere inutilis redditur sententia Sedis Apostolicæ, ejusque auctoritas in omnibus enervatur, quia unicuique licebit quam velit excipere, eo prætextu quod a gravibus Theologis defenditur; cum tamen Pontifex non tantum de illis omnibus, sed etiam de similibus, posthac quoquo pacto loquendi, aut scribendi vel disputandi (utique defensionis causa) facultatem omnibus interdicat.

11. *Theologus quidam de quibusdam interpretantibus Bullam.* — Non omitam autem advertere, in Præfatione quadam ad hanc Bullam, a quodam Theologo adnotatum esse, nonnullas ex dictis propositionibus Baii a posterioribus Theologis ad sensus a Baio non intentos iniquissime retorqueri. Quia cum libros Baii, ex quibus fragmenta illa propositionum decerpta sunt, eis legere non licuerit, non potuerunt ex totius doctrinæ tenore ac ductu, et ex præcedentium, ac consequentium serie verum Baii et Pontificum sensum assequi. Atque ita, sola conjectura ducti, Baium in nonnullis opinionibus, de quibus nec uno quidem loco potest esse suspectus, fuisse judicaverunt. Unde factum consequenter esse necesse est, ut multas propositiones, seu opiniones, aut veras, aut saltem multum probabiles, a Pontificibus damnatas esse judicaverint, quod nimis absurdum, ac incredibile est, imo impossibile. Hactenus auctor illius præfationis.

12. *Præmonitio ratione fundata.* — Hæc vero adnotatio, ad introducendas, vel tuendas quasdam opiniones circa necessitatem gratiæ, et vires liberi arbitrii, et circa naturalem Dei amorem, ac res similes, viam parat, de quibus postea dicturi sumus, an per hanc Bullam aliquid eis derogatum sit. Nunc vero præmonendum lectorem putavimus, ut a legitima hujus decretalis censure interpretatione non aberret. Nam revera adnotatio illa, seu prævia cautio, nec verbis, nec fini, aut gravitati hujus Bullæ consentanea videtur. Quia imprimis

Pontifices, aperte et sine distinctione, declarant, illas sententias *in rigore, et proprio verborum sensu ab assertoribus intento*, tali censura dignas esse. Quæ verba, si attente spectentur, duo continent: unum est, assertiones illas in proprio verborum sensu esse tali censura dignas; aliud est, illum sensum fuisse ab assertoribus intentum: hic enim est simplex et proprius illorum verborum sensus, et quicumque alius excogitetur, fructum hujus definitionis evacuat. Quoniam alias unicuique liberum erit, proprium sensum, tanquam ab auctore intentum, illis verbis affingere, et illi accommodare iudicium Pontificis, ut propriam opinionem verbis magis consentaneam ab illa censura liberet: et ita declaratio illa Pontificia inutilis fiet, quia non ad certam doctrinam confirmandam, sed ad excitandas verborum contentiones deserviet. Quod quidem ita esse, ratio sequens magis declarabit. Nam si sensus omnium illarum sententiarum ab assertore intentus, non posset ex verbis ipsis a Pontificibus relatis satis colligi, sine operum ejusdem assertoris integra lectione, et antecedentium ac consequentium nova collatione, consequenter etiam ipsa Pontificia decisio sine eadem diligentia certo colligi non posset, quia nesciremus quo sensu illas sententias damnaverit: at vero lectio illorum librorum nobis est prohibita, ut ex eodem Brevis, in quo talia scripta damnantur, constat: ergo interclusa est nobis via, et ratio assequendi proprium sensum ab illo assertore intentum, et a Pontificibus damnatum, et sic non possemus ex illa Bulla firmum argumentum contra aliquam opinionem sumere, etiamsi in illis assertionibus et proprio earum sensu contineri videatur. Consequens est absurdum, utpote scopo, et gravitati tanti decreti repugnans. Atque etiam est contra morem posteriorum auctorum, qui ad confirmandas non solum catholicas, sed etiam veriores theologicas opiniones, auctoritate illius Bullæ utuntur, ut videre licet in Cardinali Bellarm., lib. 5 de Justific., cap. 12, et 1. 4; P. Azor, tom. 1, lib. 4, cap. 29, in fine; P. Vasq., 1. 2, q. 191, cap. 2, ubi, reprobans sententiam asserentem in infidelibus esse posse aliqua bona opera, addit: Et quod caput est, opposita sententia videtur esse damnata in Bulla edita a Pio V et Greg. XIII. Similia habet disp. 216, cap. 1, et q. 113, ad art. 7 divi Thomæ, Lorca in 1. 2. tom. 2, sect. ult., disp. 3, memb. 4, et disp. 6.

13. Ex his ergo concludo propositiones has in proprio sensu, quem verba ipsarum præ se

ferunt, damnatas esse, illumque sensum non aliunde quam ex verborum proprietate regulariter sumendum esse. Dico autem *regulariter*, quia si verba sint ambigua, vel duplicem sensum proprium admittant, tunc necessarium est aliis uti iudiciis ad definiendum sensum, in quo damnata est propositio. Duo autem iudicia videntur esse præcipua; unum est, si verba in una significatione referant sensum non discrepantem a doctrina Ecclesiæ et Theologorum, in alio vero novam et inusitatum doctrinam contineant, tunc enim manifestum est damnatam esse propositionem, prout continet peregrinam et inusitatum in Ecclesia doctrinam, non vero in altero sensu a Catholicis recepto. Alterum iudicium est, si unus sensus cohæreat cum aliis assertionibus in eadem Bulla damnatis, non vero alter, tunc enim clarum etiam est propositionem in priori sensu assertam fuisse, ac proinde in eodem damnari. Et hanc conjecturam maxime spectandam, et præ oculis habendam, moneo. Existimo enim tanta consideratione et æquitate assertiones has ex libris illius Doctoris decerptas fuisse, ut, si non tantum singulæ, sed omnes etiam simul spectentur, facile possit intelligi sensus, in quo ab auctore assertæ fuerunt; neque sic decerptas, et a contextura librorum avulsas, alium referre sensum, præter illum qui fuerit ab auctore intentus, quique etiam, collatione facta ad antecedentia et consequentia, in ipsis operibus recto iudicio colligi posset. Alioquin non fuisset æqua censura ad assertorem relata, et ad opera ejus, si assertiones damnandæ tali modo verbisque ita præcisus formarentur, ut alium sensum præ se ferrent, quam in contextu ipso operis vel sermonis continerent. Quod est incredibile, et ab Ecclesiæ usu et sincero iudicio alienum. Magnumque hujus veritatis argumentum est, quod neque ipse Michael Baius de tali damnatione conquestus est, quod propositiones ita essent ex suis libris decerptæ, ut in verborum proprietate, et solitarie sumptæ, alium sensum redderent, quam in libri contextura ipse intendisset, neque specialem illis declarationem adhibuit, sed ut catholicus, et obedientiæ filius sententiam mutavit. Ita ergo de his assertionibus judicandum censeo, estque generalis doctrina servanda in similibus censuris interpretandis, ut in damnatione articulorum Joannis Wicleph, Joannis Hus, Lutheri, et similibus; nam et ratio facta æque in his omnibus procedit, et ex dictis exemplis ea, quæ in præsentem diximus, non parum confirmantur.

14. *Oppositis exemplis satisfi.* — Ad exempla ergo in principio objecta, generatim respondemus propter illa fortasse dixisse Pontificem, nonnullas ex illis propositionibus aliquo pacto sustineri potuisse, utique per se sumptas: nihilominus tamen de illis etiam intelligendum est, in rigore verborum et in sensu ab auctore intento sub eadem comprehensura. Quis autem sit hic sensus in singulis, et in quo alio possent aliqua a censura excusari, in discursu materiae per occasionem tractandum erit. Nunc vero generatim dici potest, has propositiones, quae non apparent ita damnabiles propter nudam doctrinam, propter acerbitatem et audaciam qua Baius suas opiniones adstruebat, et contrarias notabat, rejectas esse a Pontifice, saltem ut scandalosas, quia illa Baii immodica exaggeratio scandalum generabat; quae regula recte quidem ad primum exemplum accommodatur. Merito enim, tanquam temeraria et scandalum patiens, damnatur propositio dicens, Pelagianam esse expositionem testimonii Pauli de gentibus nondum conversis ad fidem, cum a Patribus, et expositoribus catholicis, vel probetur, vel non damnatur; licet aliis etiam modis locus ille exponatur. Item quia Baius non damnabat expositionem, nisi quia Pelagianum esse putabat dicere, gentiles ethnicos posse aliquid boni naturalis facere, quod esset *naturaliter ea quae legis sunt facere*, saltem ex parte, seu aliqua lege, et in aliquo actu ejus: temerarium autem erat et scandalosum, sententiam illam pelagianam existimare, et ideo, saltem quoad hanc notam et acerbitatem, a Pontifice damnatur. Hæc vero regula solum potest accommodari illis propositionibus quae cum simili audacia et acerba nota proferuntur, non vero aliis quae simpliciter asseruntur, ut sunt fere in aliis exemplis. Imo, neque illa regula ad omnes propositiones similes et hypotheticas extendenda est, sed consideranda est etiam doctrina; nam sæpe etiam in illam cadet censura; ut, v. g., in decima-octava propositione dicitur, *sentire cum Pelagio, qui dicunt, esse necessarium ad rationem meriti ut homo per gratiam adoptionis sublimetur ad statum Deificum*. Quae quidem propositio non solum damnabilis fuit propter exaggerationem insolentissimam, sed etiam propter doctrinam, quamvis simpliciter proferretur.

15. *Concilii Arausicani testimonio cum nonnullis solutio applicatur.* — Unde, ad exemplum secundum, fateor illam propositionem simpliciter prolatam comprehendi sub hac censura,

et nego esse eandem in Concilio Arausicano, cujus rei expositionem remitto in librum sequentem. Idemque respondeo ad tertium exemplum. Ad quartum vero, dici potest in illa propositione plures partes contineri, et necessarium non esse ut propter omnes damnatur, præsertim quia illa propositio ex hypotheticis est, et cum intolerabili temeritate incipit: *Non solum hi fures sunt et latrones, etc.*; sed de hac propositione, quae ad victoriam tentationum pertinet, in sequenti libro disputaturi sumus, ubi plura de hoc exemplo dicemus. In quem locum etiam quintum exemplum remittimus, non enim desunt qui propositionem illam simpliciter, ut in rigore verborum sonat, a Pontifice fuisse rejectam putent.

16. *Ad ultimum solutio.* — *Unumque attente notandum.* — Ad ultimum exemplum, dico propositionem illam non damnari propter nudam assertionem de conceptione B. Virginis in originali peccato, sed propter generalem modum asserendi omnes afflictiones, quas in hac vita B. Virgo passa est, fuisse ultiones peccati actualis, vel originalis, in hoc æquiparando Virginem cæteris sanctis. In hac enim assertionem, simul cum præcedenti sexagesima octava, imprimis temere dictum est, omnes afflictiones justorum et martyrum, et ipsius etiam Job, fuisse ultiones peccatorum suorum, quia non solum sine fundamento asseritur, sed etiam Scripturis repugnat. Nam, licet peccatum originale fuerit aliquo modo origo et causa omnium penalitatum hujus vitæ, quatenus constituit hominem in statu passibili, non tamen omnes afflictiones hujus vitæ sunt propriae poenæ illius peccati, præsertim postquam justis remissum est. Neque etiam sunt poenæ actualium peccatorum: nam multæ afflictiones ordinantur a Deo, vel permittuntur speciali providentia, non propter peccata commissa, sed vel ad probationem patientiæ, sicut Tobiae dictum est ab Angelo, et a fortiori contigit in Job, vel propter gloriam Dei, ut de cæco dixit Christus Joann. 9, ubi (ut Augustinus et Chrysostomus advertunt) discipulos instruit, non omnes calamitates corporum esse poenas peccatorum, quod etiam docuit Hieronymus, epistola trigesima-tertia, ad Castrut., et contrarium putare stolidum esse ait Ambrosius, epist. 43, libro 5. Deinde, multo magis damnabile est hoc attribuire Beatissimæ Virgini, et, quod gravius est, sub disjunctione de illa dicere, *propter peccatum actuale, vel originale*, quasi in dubium revocando an peccatum actuale commiserit. Merito ergo illa

propositio, ut jacet, damnata est, etiamsi simpliciter affirmare B. Virginem originale peccatum contraxisse, damnabile non sit. Et hoc est attente in nonnullis aliis propositionibus considerandum, quæ plures partes involvunt, nam licet una pars præcise sumpta forsitan non esset digna censura, prout ibi asseritur et aliis conjungitur, damnabilem propositionem constituit.

CAPUT III.

DE CONCILIO DIOSPOLITANO IN PALÆSTINA CONTRA PELAGIUM PRO GRATIA DEI CONGREGATO, EJUSQUE ACTIS ET AUCTORITATE.

1. Post auctoritatem Pontificum, dicendum sequitur de Conciliis quæ doctrinam de gratia et libero arbitrio contra hæreticos nobis tradiderunt. Et imprimis occurrit Palæstina synodus, quam Diospolitana vocat Hieronymus, epistol. 79 ad Alypium, et Augustinus, a Diospoli, civitate Palæstinæ, in qua fuit congregata, ut notat Baron., ann. 411, num. 19, ejusdemque sæpius meminit Augustinus, vocatque Episcopalia gesta in Syria Palæstinæ celebrata, lib. 2 Retract., cap. 47. Sumimus autem ab illa initium; tum quia prima omnium de persona Pelagii judicium tulit, licet ante illam alia fuerit in Cælestium Carthagine congregata, ut capite sequenti videbimus; tum etiam quia hujus Concilii Acta in tomis Conciliorum non habentur, et ideo curandum nobis est ex variis scriptoribus, et præsertim ex Augustino, illa colligere, quia, ad melius intelligendos errores Pelagii, et veram doctrinam, quam Patres illius Concilii confirmarunt, operæ pretium erit. Cum ergo Pelagius, ut cap. 13 vidimus, in Oriente hæresim suam seminare incœpisset, a fratribus catholicis, qui in ejus doctrina scandalum patiebantur, ad Episcopos delatus est; et hac occasione congregata est in Syria Palæstinæ hæc synodus, cui interfuerunt quatuordecim Episcopi, quorum nomina recenset Augustinus lib. 1 contra Julian., cap. 5.

2. *Orosius Concilio absuit Palæstino.* — Addit P. Gabriel Vasq., 1 p. tomo 1, disp. 191, cap. 9, et 1. 2, in Præfatiuncula ad Acta illius Concilii, illi synodo interfuisse Paulum Orosium, ut ipse (inquit) testatur in *Apologia de Libero Arbitrio*. Mirum est autem quod Augustinus nunquam hoc insinuaverit, cum ad causam multum referret. Imo, in d. cap. 47 Retract., notat catholicos fratres, qui libellum

contra Pelagium dederant, Concilio non adfuisse, quia ad ejus diem occurrere non potuerunt. Quod aliis etiam multis locis notat, ut excuset Episcopos illius Concilii de absolute Pelagii, quod maxime declaravit in libro de Gestis Pelagii, quem in fine hujus Prolegomeni editum dabimus; ibi enim in cap. 1 hæc habet verba: *Sed hoc Episcopi Græci homines et ea verba per interpretem audientes discutere non curarunt, hoc tantum intuentes, quid ille qui interrogabatur, sensisse se diceret; et iterum infra: Quod indiscussum iudices reliquerunt latini sermonis ignari, et ejus, qui causam dicebat, confessione contenti. Præsertim ubi ex adverso nullus adstat, qui, verba libri ejus exponendo, aperire interpretem cogeret, atque unde fratres non frustra moverentur, ostenderet.* Sentit ergo aperte Augustinus in illo Concilio nullum latinum hominem catholicum, et eruditum, gratiæque defensorem, vel Pelagii impugnatorem, adfuisse. Quod verum non esset, nec conjectura Augustini momentum ullum haberet, si Paulus Orosius illi synodo interfuisset, cum et Latinus esset, ac Hispanus, et non solum catholicus et doctissimus, sed etiam Hieronymi et Augustini studiosissimus discipulus, et Pelagii insectator acerrimus; ergo, illo præsertim, vix possent illi Episcopi Orientales aliquam de absolute Pelagii excusationem habere. Unde Baronius, anno 416, num. 4, licet dicat Orosium eo tempore fuisse in Palæstina, et vidisse celebratam synodum Diospolitana, non tamen dicit illi interfuisse, sed potius significat, illo mense decembri, in quo synodus agebatur, illum fuisse cum Hieronymo, ad quem missus ab Augustino fuerat, et ibi scivisse quid actum esset in Concilio; hæc enim verba sunt Baronii: *Orosius profectus in Palæstinam ad sanctum Hieronymum, cum ibi esset, et mense decembris celebratam viderit synodum Diospolitana, in qua scisset Pelagium, cum decepisset involucre verborum Episcopos, ab eisdem fuisse absolutum, et in communionem acceptum, ipse hoc ipso anno, etc.* Denique non videntur necessariæ conjecturæ, nam ipse Augustinus, dicto libro de Gestis Pelagii, cap. 13, alias 16, sic inquit: *Quid dixit Episcopus Joannes de absentibus fratribus nostris, sive Episcopis Herotho et Lazaro, sive de presbytero Orosio, sive de aliis, etc.*, ubi aperte inter eos qui ab illo Concilio absentes fuerant, Orosium numerat.

3. *Verba Orosii explicantur.* — Quocirca, cum idem Orosius in Dialog. de Libero Ar-